

Uvod

Mednarodni slavistični kongres je eden od redkih znanstvenih forumov, kjer vsi slovanski (pa tudi nekateri neslovanski) jeziki igrajo vlogo uradnega jezika.¹ To od udeležencev zahteva precej truda v smislu tega, čemur danes pravimo medjezikovno razumevanje. V tem primeru medjezikovno razumevanje, »intercomprehensio«, pomeni zmožnost udeležencev, da razumejo prispevke v različnih slovanskih jezikih, ne da bi te jezike aktivno govorili in ne da bi se jih učili, kar predstavlja nadaljevanje tradicije slovanske vzajemnosti oziroma recipročnosti, ki jo je prvi omenjal Ján/Jan Kollár leta 1836:

Nemíníme, aby každý Slav všceka slavská nářečia mluviti [...] uměl: ale aby rozuměl každého mluvícího Spoluslava, každú slavskou knihu.²

V zadnjih letih ideja o medjezikovnem razumevanju doživlja preporod, predvsem v Evropi, tako v lingvistiki, kjer z natančnimi metodami preučujejo realnost v medjezikovnem razumevanju (predvsem med romanskimi jeziki stare celine in germanskimi jeziki v Skandinaviji), pa tudi v praksi učenja in poučevanja jezikov, kjer se namesto odličnega poznavanja *enega* samega jezika spodbuja pasivno poznavanje *večjega* števila jezikov (kot na primer EuroCom, Eurom5, Euromania, če naštejemo le nekatere).³

Med temami XVI. mednarodnega kongresa slavistov⁴ medjezikovno razumevanje ni bilo posebej izpostavljeno, zato smo se odločili prispevati tematski blok, ki bi se ukvarjal s tem fenomenom, kar je MKS sprejel. Da bi združili teorijo in prakso, smo se potrudili in s svojimi prispevki zagotovili prisotnost kar največjega možnega števila različnih slovanskih jezikov. Poleg tega smo spodbujali rabo manj razširjenih slovanskih jezikov. V tematskem bloku so bili tako zastopani češčina, dolnja lužiška srbščina, kašubščina, ruščina, slovaščina in slovenščina, ki se jim je kot edini neslovanski jezik pridružila angleščina (saj tajmirskega pidžina

1 Statut Mednarodnega slavističnega kongresa (MKS) vprašanje uradnih jezikov ureja zgolj posredno z zapisom, da je napis na uradnem žigu v ruščini in francoščini (čl. 4) in da vse organizacije članice MKS dobijo primerek v statutu v ruskem jeziku (čl. 31) (<http://mks2018.fil.bg.ac.rs/ustav-mezdunarodnogo-komiteta-slavistov-pri%D1%8Ft-na-28-plenarnom-zasedanii-mks-urbino-21-okt%D1%8Fbr%D1%8F-1994-goda/>).

2 Kollár, Jan: *Rozpravy o slovanské vzájemnosti*. Praha: Slovanský ústav 1929, p. 48.

3 Na žalost Evropska unija še ni naredila tega koraka naprej, saj še vedno beremo »Evropska unija si s politiko večjezičnosti med drugim prizadeva tudi za to, da bi vsak državljani EU poleg maternega govoril še dva tuja jezika.« (https://europa.eu/european-union/topics/multilingualism_sl; podčrtali uredniki), in to kljub dejstvu, da je taka politika nerealna. (Ista EU ugotavlja, da več kot polovica njenih državljanov ne govori nobenega tujega jezika.)

4 <http://mks2018.fil.bg.ac.rs/tematika-kongresa/>

ni bilo možno predstavljati v jeziku samem). Glede na diskusijo, ki je sledila predstavitev, se nam je zdel rezultat pozitiven, saj se je izkazalo, da medjezikovno razumevanje deluje!

Ob uspešnem zaključku tematskega bloka smo se tako organizatorji odločili, da bomo po kongresu objavili prispevke. Ti so v knjigi predstavljeni po istem vrstnem redu kot v tematskem bloku. Na konec smo umestili še s tematiko povezan članek, ki se ukvarja z učenjem medjezikovnega razumevanja prek v ta namen ustvarjenega spletnega portala.

Uredniki se zahvaljujemo Diani Klüh z Inštituta za slovanske študije Univerze v Posarja, ki je skrbno pripravila rokopis knjige, pa tudi avtorjem vseh prispevkov. Znanstveni založbi Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani pa gre čast za objavo »ode« medjezikovnemu razumevanju. Evropa jo potrebuje.

Saarbrücken

Pariz

Ljubljana

Roland Marti

Patrice Pognan

Mojca Schlamberger Brezar